

BIBELSYNEN (utdrag ur boken Jesusberättelsen)

Vi har noterat att en text behöver läsa utifrån sin egen genre. Genomgången av Jesusberättelsen har också gett synpunkter på hur vi ska förhålla oss till Bibeln som bok och inte minst de nytestamentliga evangelierna.

När Jesus kallade sina lärjungar ställde han inga dogmatiska krav. Kallelsen ljud: "Följ mig!" Jesus förhållningssätt är viktigt också med tanke på läsningen av evangelierna. Det avgränsar oss från två ytterligheter som båda har en tendens att leda till åsiktstänkande utifrån ett färdigt tankemönster.

Den ena synsättet fordrar de rätta åsikterna av läsaren. Bibeln tenderar att bli ett krav i stället för en gåva. Man måste tro på Bibelns ord från pärm till pärm. Man måste helt enkelt tro på Bibeln för att bli frälst. Luthers ord om att lyfta på hatten inför det svåra i bibelordet tas ofta som ett argument för vikten av att underkasta sig en sådan rationalistisk tro på bibelordet. I själva verket lyfter man, som tidigare biskopen i Göteborg Bo Giertz på ett fint sätt visat, bara på hatten för en färdigfixerad syn på hur ofelbar Bibeln måste vara.

Det andra synsättet är förankrat i bibeltolkarens egna åsikter och verklighetssyn. Förkunnelsens innehåll förändras vartefter samhällets åsikter förändras. Bibelns innehåll rivs sönder i små bitar. Professor Joseph Ratzinger, tidigare påven Benedikt XVI, konstaterar att den vetenskapliga exegesen utifrån grunddogmen att Gud inte handlar i historien har skapat skenbara resultat som förstör Jesusgestalten.

I det ena fallet måste man tro på allt utifrån färdiga tolkningsmodeller och i det andra ska man helst ifrågasätta allt i Skriften. I det första fallet blir det svårt att bejaka mångfalden i den nytestamentliga litteraturen, i det senare förnekar man enheten, den röda linjen, enheten i mångfalden. I det första fallet får man en gud man ska kunna hantera och begripa på allt sätt. I det andra fallet är Jesus från Nasaret i praktiken fortfarande i graven. Men man utgår i båda fallen från samma ideologiska grund. Utgångspunkten är den rationalistiska, grekiska och västerländska verklighetssynen som är, som vi sett, långt från Bibelns eget judiska sätt att berätta. Bibeln får inte tala på sina egna villkor utifrån den kulturella kontext den är skriven utifrån.

Vi har sett att de bibliska författarna inte skrev historia som om de skulle vara moderna vetenskapsmän med krav på pedantisk korrekthet. De skrev så som man på den tiden berättade historia och deras alster bör läsas därefter. Annars kräver vi sådant av texten som den själv inte står för. Men det intressanta är att ju mer man tar till sig den mänskliga sidan i Bibeln, desto mer växer trovärdigheten och glädjen över det Guds ord som den helige Ande har förmedlat genom den. Ju mer vi ser Jesus mot bakgrunden av sin samtid, desto mer ser man helt enkelt hur unik han var och är.

Med anknytning till Jesus samtid kunde vi säga att vare sig fariseernas eller saddukeernas syn på Skriften är att rekommendera. Fariseerna hade en stark förståndsmässig "bibeltro", men den utgick från förutbestämda modeller om hur Gud skulle verka. De var blinda för Skriftens centrum, Jesus Messias. Saddukeerna i sin tur begränsade sig till Moseböckerna. De hade en "liten Bibel" och en icke-aktiv Gud.

Jesus själv anger kompassriktningen när han konstaterar att det är onödigt att forska i skrifterna om vi inte ser honom i dem. (Joh 5:39–40) Man kan fastna så i detaljer att man inte ser skogen för träden. Martin Luther anknyter till Jesusbarnet som blev lindat i krubban och ser i linnekläderna den heliga Skrift som innehåller tron och i vilken den kristna sanningen ligger insvept. För hela Gamla testamentet innehåller ingenting annat än Kristus. Vi tillber inte linnekläderna utan barnet i dem.

Jesus dialog med saddukeerna visar även hur sund bibeltro och sund karismatik är två sidor av samma sak. Jesus anklagar saddukeerna för att varken veta något om skrifterna eller Guds kraft. (Mark 12: 24) Ibland slås de båda ut mot varandra. Enligt Jesus går tro på Skriften och ett liv i Andens kraft hand i hand. En bibelsyn och förkunnelse som utgår från det centrala i Skriften blir i Markus och Petrus anda proklamerande, dynamisk och apologetisk till sin karaktär. Vad är då det centrala? Fornkyrkan sammanfattade redan innan den nytestamentliga kanonprocessen var klar det centrala i tre skatter som innefattar hela den kristna tron och innesluter och omfattar hela livet: Den apostoliska trosbekännelsen, Fader vår och buden.